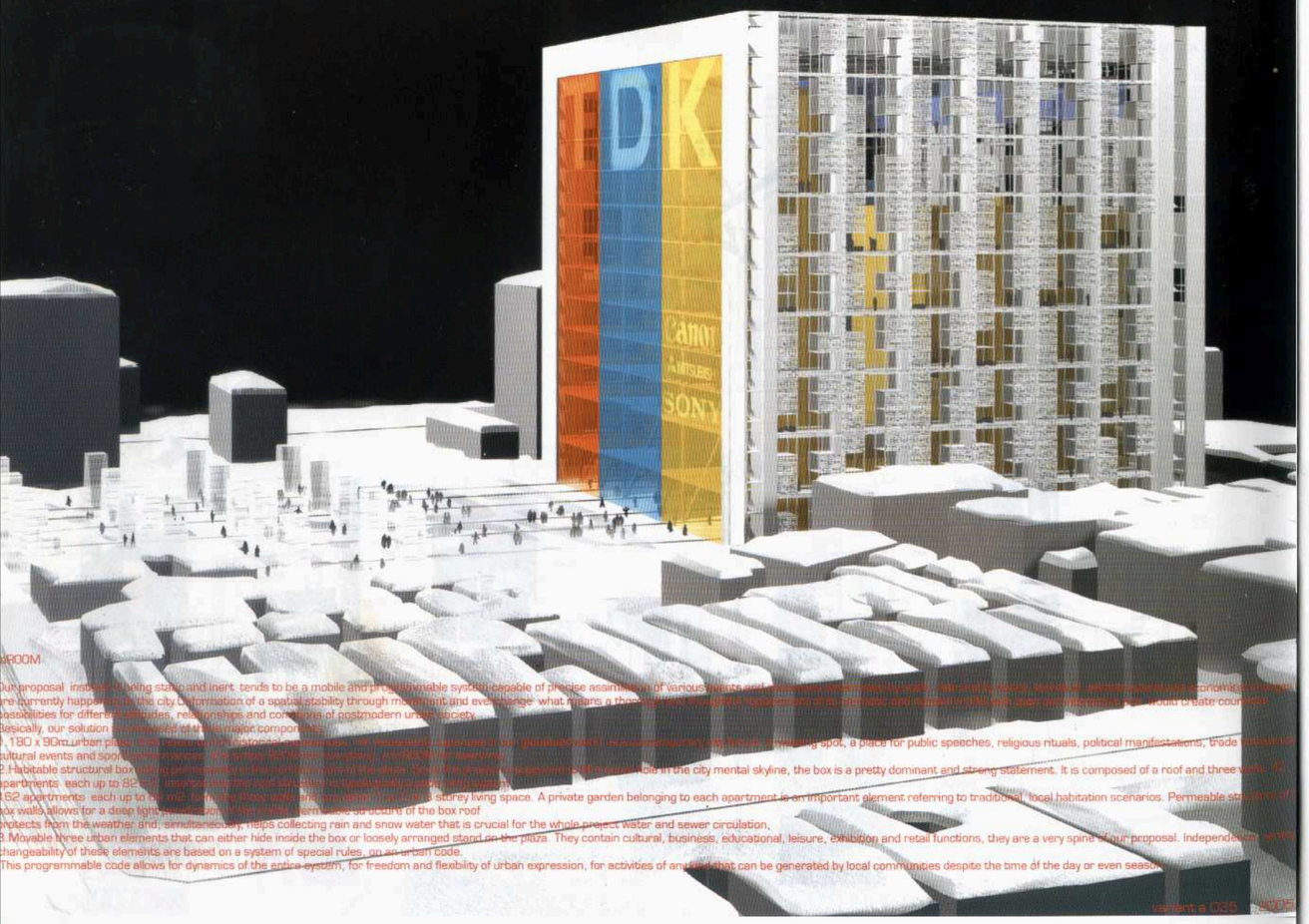

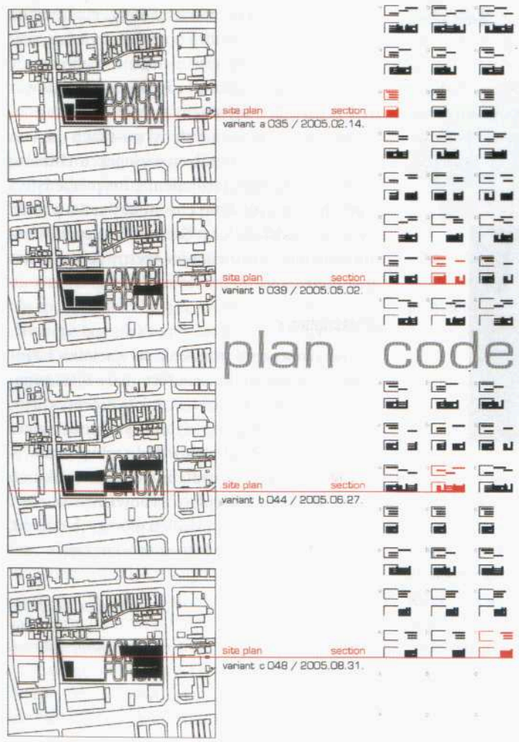

Polskie foROOM w Japonii

Miła wiadomość nadeszła niedawno do nas z Japonii: w prestiżowym konkursie na nowe centrum usługowo-mieszkaniowe w zaśnieżonym japońskim mieście Aomori polska praca, a dokładniej gliwicka z domieszką Wrocławia, dostała jedno z wyróżnień. Sukces to spory, bo prace oceniali Tadao Ando i Jean Nouvel, a konkurentów z całego świata było niemalże dziewięciuset.

„Northern Style Housing Complex in Aomori" to temat międzynarodowego realizacyjnego konkursu architektonicznego, do którego przystąpiliśmy na początku lipca 2001 roku. Zadanie, jakie postawiono przed uczestnikami konkursu, polegało na określeniu zasad zorganizowania przestrzeni centrum 300-tysięcznego Aomori, najbardziej na północ wysuniętego miasta japońskiej wyspy Honsiu.

Cel nakreślony przez organizatorów konkursu wskazywał, najogólniej rzecz ujmując, na potrzebę stworzenia wielofunkcyjnej struktury przestrzennej w centrum miasta, uwzględniającej zróżnicowane potrzeby zarówno starszych jak i młodszych jego mieszkańców. Trzonem całego założenia miał być zespół dwustu mieszkań o powierzchni osiemdziesięciu metrów kwadratowych każde oraz zbiór funkcji publicznych — przy czym szczegółowy program i wielkości liczbowe pozostawiono w gestii biorących udział w konkursie. Bardzo istotnym wymogiem, jaki postawili organizatorzy konkursu przed jego uczestnikami, była kwestia wręcz modelowego i uniwersalnego charakteru proponowanej przestrzeni, której kreatywny potencjał byłby adaptowalny w innych obszarach miejskich — nawet poza granicami Japonii. W czasie pracy nie można było zapomnieć o ogromnych ilościach śniegu, który z racji położenia geograficznego Aomori często i na długo zasypuje miasto.

Teren opracowania konkursowego zlokalizowany był w centralnej części miasta. Wydzielony w ramach części jednego z kwartałów, zajmował powierzchnię regularnego prostokąta o wymiarach około 180 x 90 metrów. W bezpośrednim sąsiedztwie działki zlokalizowane były obiekty o typowych dla przestrzeni śródmiejskiej funkcjach — takich jak banki, hotele, sklepy, biura, szkoły i wielorodzinne budynki mieszkalne. Szczegółowa analiza urbanistyczna potwierdziła nasze wcześniejsze przypuszczenia o możliwości dość swobodnego organizowania przestrzeni, tym samym umożliwiając nam w pełni modelowe prowadzenie dalszych analiz.

Teza projektu zakłada, że wzbogacenie statycznie trójwymiarowej przestrzeni miejskiej czwartym wymiarem ruchu znacznie zwiększa jej potencjał niezależnie od społecznego kontekstu miejsca. W przypadku naszej propozycji formalnym wyrazem tej tezy jest mobilna struktura, zdolna, w naszej ocenie, do elastycznej reakcji na nie znane nam jeszcze skalą, zakresem i tempem przemiany społeczne, kulturowe i ekonomiczne miasta XXI wieku.

Głównymi elementami struktury są:

1. *Plac* o wymiarach 180 x 90 metrów, czerpiący z historycznych i niekoniecznie japońskich korzeni. Pełni on rolę współczesnego forum — *foROOM* — miejskiego, trybuny spotkań mieszkańców. Jest w swych założeniach miejscem publicznych wystąpień, manifestacji, procesji religijnych, transakcji handlowych, wydarzeń kulturalnych i widowisk sportowych.
2. *Powłoka mieszkalna* zlokalizowana w zachodniej części placu. Układem trzech ścian i dachu tworzy zespół mieszkalny składający się z 204 mieszkań. Osadzony w ortogonalnym ruszcie konstrukcyjnym *dachu* (poziom 64 metry) układ 42 mieszkań (model A) o powierzchni 82 metrów kwadratowych każde tworzy atrialny zespół wielorodzinny. 162 mieszkania (model B) wypełniające konstrukcyjną powłokę *ścian* północnej, zachodniej i południowej tworzą odmienny typologicznie zespół jedno-, dwu-, lub trzykondygnacyjnych mieszkań o powierzchni do 84 metrów kwadratowych każde. Prywatny ogród będący integralną częścią każdego mieszkania to bardzo ważny element struktury przestrzennej odwołujący się do historii, kultury i tradycji lokalnych schematów zamieszkiwania. Wąski trakt (3,3 metra) i ażurowy charakter *ścian powłoki* zapewniają swobodną penetrację światła do wnętrza struktury, zaś odpowiednio wymodelowany i perforowany *dach* zapewnia naturalną ochronę całej wewnętrznej strefy przed wpływem pogody i sprzyja optymalizacji warunków mikroklimatycznych we wnętrzu struktury.
3. Trójmodułowa, mobilna struktura przestrzeni centrotmiejskich. Składa się z trzech *modułów*. Są to: *moduł północny* spełniający funkcje kulturalno-edukacyjne, *moduł środkowy* zawierający funkcje sportowo-rekreacyjne i *moduł południowy* pełniący funkcje artystyczno-ekspozycyjne. Wraz z placem stanowią one ruchomą obudowę przestrzeni publicznych nowego centrum Aomori. Wariantowość i wzajemna przemienność *modułów* oparta jest na zasadach zapisanych systemowym kodem urbanistycznym — co w naszym mniemaniu jest główną cechą determinującą elastyczność aktywności generowanych bez względu na porę dnia i roku.

Nie wszystko poszło zgodnie z harmonogramem. Na początku listopada organizatorzy rozesłali do wszystkich uczestników informację, że „w związku z otrzymaniem aż 897 prac zmuszeni są przełożyć termin ogłoszenia wyników konkursu na początek grudnia". 10 grudnia konkurs był rozstrzygnięty prawie ostatecznie — do drugiego etapu zakwalifikowano siedem prac: cztery prace z Japonii i po jednej z Austrii, Holandii i Kanady, zaś specjalnymi nagrodami wyróżniono dziewiętnaście prac: jedenaście z Japonii i po jednej z Bułgarii, Chile, Francji, Nowej Zelandii, Polski, Wielkiej Brytanii, Włoch i USA. Jedyna praca z Polski okazała się być pracą naszą. Organizatorom pozostało już tylko zdecydować się na realizację jednej z nagrodzonych prac, a nam pozostała wielka radość.

Damian RADWAŃSKI

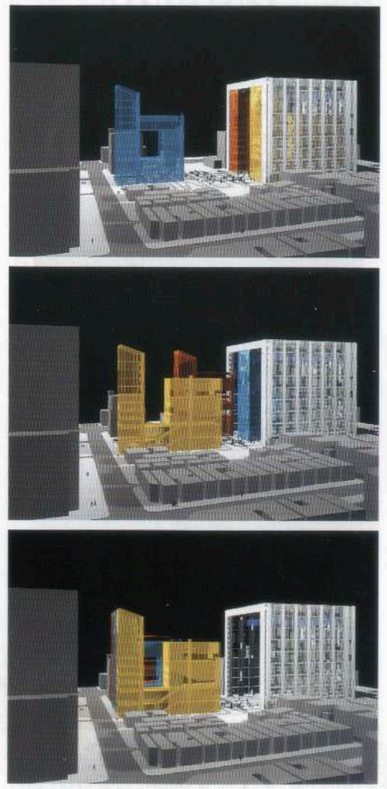

NORTHERN STYLE HOUSING COMPLEX IN AOMORI
MIĘDZYNARODOWY OTWARTY KONKURS REALIZACYJNY, DWUETAPOWY

ORGANIZATOR
miasto Aomori

JURY
Tadao Ando, Jean Nouvel

NAGRODY
— pierwsza: 3 000 000 jenów
— druga: 1 000 000 jenów
— trzecia: 1 000 000 jenów
— 4 wyróżnienia po 500 000 jenów

LICZBA ZGŁOSZEŃ: ponad 5 000

LICZBA NADESŁANYCH PRAC: 897

ZESPÓŁ AUTORSKI
arch. Damian Radwański
arch. Roman Rutkowski
arch. Paweł Maryńczuk
arch. Bartosz Garczarczyk
stud. WA PŚ Dariusz Sirojć
stud. WA PŚ Radosław Wanago
stud. WA PŚ Ireneusz Asman